

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 651/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen neuropsykiatrisen osaamisen kehittämisestä lapsi- ja perhepalveluissa, sosiaalihuollossa sekä lastensuojelussa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sofia Virran /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 651/2021 vp:

Miten varmistetaan, että lapsi- ja perhepalveluissa, sosiaalihuollossa sekä lastensuojelussa turvataan ammattilaisten riittävä osaaminen neurokirjolla olevien henkilöiden erityistarpeista, jotta neuropsykiatrisia erityispiirteitä omaavat lapset ja nuoret sekä heidän läheisensä saavat tarvitsemansa avun ja tuen palvelujärjestelmässämme?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Neuropsykiatriset häiriöt kuvataan kirjona erilaisia oireita, yleisimpiä ovat autismikirjo sekä ADD/ADHD-kirjo. Lisäksi neuropsykiatrisiin häiriöihin kuuluu myös muita oirekuvia. Neurokirjolla oireilevien lasten palvelukokonaisuuden ja palvelupolkujen kehittäminen on tunnistettu lasten ja perheiden sote-palveluiden yhdeksi keskeiseksi kehittämistarpeeksi. Tavoitteena on neurokirjon oireiden varhainen tunnistaminen, sujuvat palvelupolut sekä lapsen ja perheen tarvitsemien palveluiden yhteensovittaminen. Tätä kehittämistyötä tehdään vuosina 2020–2023 sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamissa Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) alueellisissa valtionavustushankkeissa. Hankkeissa muun muassa vahvistetaan henkilöstön osaamista nepsykoulutuksilla, otetaan käyttöön näyttöön perustuvia menetelmiä sekä perheiden kokonaisvaltaista tukemista ja palveluiden yhteensovittamista edistäviä vastuutyöntekijä-toimintamalleja. Sote-palveluiden, sivistystoimen ja järjestöjen yhteistyötä vahvistetaan muun muassa perhekeskustoimintamallin käyttöönoton avulla. Lastensuojelun osalta tavoitteena on vahvistaa lastensuojelun, sivistystoimen ja mielenterveys- ja päihdepalveluiden yhteistyötä.

Neurokirjolla oireilevien lasten ja heidän perheidensä tarvitsema tuki järjestetään yksilöllisten tarpeiden mukaisesti perustason sote-palveluissa ja tarvittaessa erityistason palveluissa, kuten lastensuojelussa, vammaispalveluissa ja erikoissairaanhoidossa sekä Kansaneläkelaitoksen (Kela) kuntoutuksessa. Sote-palveluiden järjestämisvastuun siirtyminen hyvinvointialueille vuonna 2023 antaa paremmat mahdollisuudet yhdenvertaiselle oireiden tunnistamiselle, hoidolle ja kuntoutukselle riippumatta lapsen kotipaikkakunnasta. Osana Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelman täydennyshakua jaetaan vuonna 2021 17,5 miljoonaa euroa koronapandemian aiheuttamaan tuen

tarpeeseen suunnattavaa valtionavustusta, jonka tarkoituksena on matalalla kynnyksellä saatavan ja sote-integroidun työn kehittäminen nuorten mielenterveyden ja pärjäävyyden tukemiseksi sekä lasten, nuorten ja perheiden arjessa selviytymisen vahvistamiseksi. Kela on kehittänyt lisäksi laajoissa kehittämishankkeissa yhdessä terveydenhuollon kanssa neuropsykiatrista perhekuntoutusta ja nuorten aikuisten neuropsykologista kuntoutusta. Lisäksi Kela järjestää neuropsykologista kuntoutusta sitä tarvitseville lapsille ja nuorille.

Kuntoutusta uudistetaan sosiaali- ja terveysministeriössä syksyllä 2020 julkaistun kuntoutuksen uudistamisen toimintasuunnitelman mukaisesti. Lapsia, nuoria ja perheitä koskevinä toimenpiteinä vahvistetaan varhaista ja oikea-aikaista kuntoutukseen ohjautumista sekä ammattilaisten välistä yhteistyötä ja tuen yhteensovittamista kuntoutuksessa. Osana kuntoutuksen uudistusta ja sote-palvelujen kehittämistä on käynnissä lääkinälliseen kuntoutukseen ohjaamisen opas -hanke, jonka tavoitteena on selkeyttää lääkinällisen kuntoutuksen työnjakoa sekä ohjata havaitsemaan kuntoutuksen tarve. Hanke käsittelee terveydenhuoltolain (1326/2010) 29§ mukaista lääkinällistä kuntoutusta sekä siihen liittyviä rajapintoja lasten ja nuorten sekä nuorten aikuisten neuropsykiatrisen kuntoutuksen ja muiden palvelujen osalta. Oppaan tavoitteena on tukea erityisesti kuntoutuksen tarpeen tunnistamista sosiaali- ja terveydenhuollossa. Hanke kestää vuoden 2022 loppuun. Kuntoutuksen uudistamisen yhtenä tavoitteena on kehittää kuntoutuksen koulutusta ja tutkimusta. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö on perustanut kuntoutuksen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisfoorumin (KUNFO), jonka tavoitteena on tuottaa kuntoutuksen tulevaisuuden osaamis- sekä sen koulutuksen uudistustarpeet. Hankkeessa tunnistetaan niitä osaamiskokonaisuuksia, joita kuntoutuksessa tulisi olla. Hanke kestää vuoden 2023 loppuun.

Helsingissä 3.12.2021

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru